

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-422/20 – 1

Asia C- 422/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

8.9.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Oberlandesgericht Köln (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

28.8.2020

Hakijan vastapuoli ja valittaja:

RK

Hakija ja valittajan vastapuoli:

CR

[– –]

OBERLANDESGERICHT KÖLN (osavaltion ylioikeus, Köln)

VÄLIPÄÄTÖS

Perintöasiassa,

joka koskee 9.3.2017 kuolleen Saksan kansalaisen [– –]:n, jonka viimeinen asuinpaikka oli Manilva, Malagan maakunta, Espanja, jäämistöä

ja jossa ovat asianosaisina

1. CR, [– –],

hakijana ja valittajan vastapuolena,

[– –]

2. RK, [– –],

hakijan vastapuolena ja valittajana,

[– –]

Oberlandesgericht Kölnin 2. siviiliasioiden jaosto on tehnyt seuraavan

[– –] **[alkup. s. 2]**

v ä l i p ä ä t ö k s e n :

I.

[– –]

II.

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on 7.6.2016 (EUVL, C 202, s. 164) (SEUT), 267 artiklan toisen kohdan mukaisesti seuraavat unionin oikeuden tulkintaa koskevat ennakkoratkaisukysymykset:

1.

Edellyttääkö se, että tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteaa, ettei se ole toimivaltainen, EU:n perintöasetuksen 7 artiklan a alakohdan mukaan sitä, että kyseinen tuomioistuin toteaa nimenomaisesti, ettei se ole toimivaltainen, vai voiko myös muu kuin nimenomainen toteamus riittää, jos siitä voidaan tulkinnan avulla päätellä, että kyseinen tuomioistuin on todennut, ettei se ole toimivaltainen?

2.

Onko jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu siihen, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, on todennut, ettei se ole toimivaltainen, oikeus tutkia, oliko tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ratkaisulle EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohdan ja 7 artiklan a alakohdan mukaiset edellytykset? Missä määrin tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ratkaisu on sitova? Erityisesti: **[alkup. s. 3]**

a)

Onko jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu siihen, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteaa, ettei se ole toimivaltainen, oikeus tutkia, onko perittävä valinnut jäsenvaltion oikeuden EU:n perintöasetuksen 22 artiklan mukaan pätevästi?

b)

Onko jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu siihen, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteaa, ettei se ole toimivaltainen, oikeus tutkia, oliko jokin asianosainen EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohdan mukaisesti pyytänyt tuomioistuinta, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteamaan, ettei se ole toimivaltainen?

c)

Onko jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu siihen, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteaa, ettei se ole toimivaltainen, oikeus tutkia, onko tuomioistuimella, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ollut perusteet katsoa, että sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jonka laki oli valittu, on paremmat edellytykset ratkaista perintöasia?

3.

Sovelletaanko EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohtaa ja 7 artiklan a alakohtaa, joiden mukaan laki on valittava '22 artiklan mukaisesti', myös silloin, kun perinnönjättäjä ei ole tehnyt nimenomaista tai implisiittistä lainvalintaa testamenttimääräyksellä, joka on tehty ennen 17.8.2015, vaan perimykseen sovellettava laki voi perustua ainoastaan EU:n perintöasetuksen 83 artiklan 4 kohtaan? **[alkup. s. 4]**

Perustelut:

I.

1 Aiemmassa menettelyssä asianosainen nro 1, perinnönjättäjän vaimo, oli notaarin laatimalla 23.3.2017 päivätyllä asiakirjalla pyytänyt Amtsgericht Düreniä antamaan 14.6.1990 päivätyn testamentin perusteella todistuksen ainoan perillisen asemasta sekä eurooppalaisen perintötodistuksen [– –]. Esiitetty testamentti on laadittu käsin saksan kielellä, ja sen sanamuoto on seuraava [– –]:

2 ”Aviopuolisoiden testamentti
[– –]

Tällä testamentilla aviopuolisot [– –] määräävät, että eloon jääneellä puolisoilla on yksinomainen perintöoikeus ensiksi kuolleen puolison jäämistöön.

Tittling, 14.06.1990

*-Miehen allekirjoitus
-Vaimon allekirjoitus-”*

- 3 Asianosainen nro 2, perittävän veli, oli vastustanut tuolloin tehtyä hakemusta; [– –]
- 4 Amtsgericht Dürenin perintöasioita käsittelevä tuomari katsoi 20.12.2017 antamallaan päätöksellä, että pyydetyn perintötodistuksen antamiseksi tarvittavat tosiseikat oli näytetty toteen [– –] **[alkup. s. 5]**
- 5 Asianosaisen nro 2 tekemän valituksen johdosta ylioikeuden jaosto oli todennut 4.7.2018 antamallaan päätöksellä, ettei Amtsgericht Düren ollut toimivaltainen. [– –]. Jaosto perusteli päätöstään seuraavasti:
- 6 ”[– –]on todettava EU:n perintöasetuksen 15 artiklan mukaisesti, ettei Amtsgericht ollut toimivaltainen, koska perintöasioita käsittelevillä Saksan tuomioistuimilla ei ole kansainvälistä toimivaltaa tässä perintötodistusta koskevassa menettelyssä. [– –].
- 7 Saksan perintöasioita käsittelevien tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta ei voi perustua perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä annetun lain (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, jäljempänä *FamFG*) 105 §:ään, luettuna yhdessä 343 §:n 2 ja 3 momentin kanssa. Tämän mukainen alueelliseen toimivaltaan liittyvä sääntely ei ole yhteensopiva EU:n perintöasetuksen 4 artiklan kanssa, koska tässä asetuksessa säädetty kansainvälinen toimivalta koskee – myös – kansallisia perintötodistuksia, kuten Saksan oikeuden mukaista perintötodistusta.
- 8 Amtsgerichtin valituksenalaisen ratkaisun antamisen jälkeen 21.6.2018 annetussa unionin tuomioistuimen tuomiossa C-20/17 [– –] todetaan seuraavaa:
- ”Mainitun asetuksen 4 artiklan tulkinta, jonka mukaan tämä säännös määrittää jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan kansallisten perintötodistusten antamista koskevissa menettelyissä, pyrkii hyvän lainkäytön edun mukaisesti unionissa tämän tavoitteen saavuttamiseen rajoittamalla riskiä rinnakkaisista menettelyistä eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa ja niistä mahdollisesti johtuvia ristiriitoja. Sitä vastoin asetuksen N:o 650/2012 tavoitteiden toteuttaminen vaarantuisi, jos pääasian kaltaisessa tilanteessa kyseisen asetuksen II luvun ja erityisesti sen 4 artiklan säännöksiä pitäisi tulkita siten, ettei niissä määritetä jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa kansallisten perintötodistusten antamista koskevissa menettelyissä.”
- 9 Unionin tuomioistuimen tuomio annettiin tosin tilanteessa, jossa oli kyse (Amtsgericht Schönebergin) *FamFG*:n 105 §:ään, luettuna yhdessä 343 §:n 3 momentin kanssa, perustuvasta kansainvälisestä toimivallasta. Unionin tuomioistuimen ilmaisemien periaatteiden mukaisesti EU:n perintöasetuksen 4 artikla on kuitenkin esteenä myös jäämistöasioita käsittelevien Saksan tuomioistuinten *FamFG*:n 105 §:ään, luettuna yhdessä 343 §:n 2 momentin kanssa, perustuvalla kansainväliselle toimivallalle. [– –] Tämä sääntely liittyy nimittäin viimeiseen asuinpaikkaan kotimaassa, kun taas EU:n perintöasetuksen

4 artiklassa viitataan asuinpaikkaan kuolinhetkellä. Riskiä rinnakkaisista menettelyistä eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa korostetaan sekä kytkemällä kansainvälinen toimivalta viimeiseen asuinpaikkaan [alkup. s. 6] että kytkennällä FamFG:n 343 3:n 3 momentissa säädettyihin edellytyksiin.

- 10 EU:n perintöasetuksen 4 artiklan mukaan sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä, ovat toimivaltaisia antamaan ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan. Pääasian hakijan toimittamien tietojen perusteella perinnönjättäjän viimeinen asuinpaikka ei ollut Saksassa vaan Espanjassa. Hän on itse asiassa oleskellut Saksassa vain muutamia viikkoja vuonna 2015 annettua hoitoa varten ja muun ajan Espanjassa, jossa puolisoilla oli kiinteistö.”
- 11 Asianosainen nro 1 hankki tämän jälkeen Esteponan (Espanja) tutkintatuomioistuimelta nro 3 päätöksen, joka annettiin 29.4.2019. Sen saksankielisessä käännöksessä todetaan muun muassa seuraavaa:
- 12 ”[––]
- Asianomaisen pyynnöstä minulla on mahdollisuus luopua ratkaisemasta asiaa tässä menettelyssä, koska Saksan valtion on paremmat edellytykset ratkaista perintöasia, ja kun otetaan huomioon käytännön olosuhteet, kuten tämän asian asianosaisten asuinpaikka ja jäämistön olennaisen osan sijainti.”*
- 13 Asianosainen nro 1 pyysi notaarin laatimalla 29.8.2019 päivätyllä asiakirjalla, jonka yhteydessä esitettiin uudelleen notaarin laatima 23.3.2017 päiväty pyyntö, Amtsgericht Düreniä antamaan todistuksen ainoan perillisen asemasta sekä eurooppalaisen perintötodistuksen [––]. Se toimitti myöhemmin edellä mainitun espanjalaisen tuomioistuimen päätöksen. Asianosainen nro 2 puolestaan vastusti hakemusta.
- 14 Amtsgericht Düren katsoi 19.2.2020 antamassaan päätöksessä [––], että Amtsgericht Düren on Espanjan [alkup. s. 7] alioikeuden ratkaisun johdosta toimivaltainen EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohdan nojalla. Asianosainen nro 2 valitti kyseisestä päätöksestä [––].

II.

- 15 Asian käsittelyä on lykättävä, ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan toisen kohdan mukaisesti on pyydettävä Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua. Valituksen johdosta annettava ratkaisu riippuu esitettyihin kysymyksiin annettavasta vastauksesta, joka ei ole ilmeinen eikä vielä selvennetty.
- 16 [––] Espanjan ja Saksan välisissä suhteissa perintöasioita käsittelevien tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta määräytyy EU:n perintöasetuksen mukaisesti. Koska perinnönjättäjän viimeinen asuinpaikka ennen hänen kuolemaansa 9.3.2017 oli Espanjassa, soveltamisasetuksen 4 artiklan mukaan

kansainvälisesti toimivaltaisia antamaan ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan ovat Espanjan tuomioistuimet eivätkä Saksan tuomioistuimet. Asiaa käsittelevän saksalaisen perintötuomioistuimen kansainvälinen toimivalta riippuu siis siitä, merkitseekö espanjalaisen tuomioistuimen myöhemmin 29.4.2019 tekemä päätös EU:n perintöasetuksen 7 artiklan a alakohdassa, luettuna yhdessä 6 artiklan a alakohdan kanssa, tarkoitettua pätevää toimivallan puuttumisen toteamista.

- 17 1. EU:n perintöoikeusasetuksen 7 artiklan a alakohdassa, jonka suomenkielisen version mukaan ”**[alkup. s. 8]** sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jonka lain perittävä oli 22 artiklan nojalla valinnut, on toimivalta tehdä ratkaisu perintöasiassa, jos a) tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, on todennut, ettei se ole toimivaltainen kyseisessä asiassa 6 artiklan nojalla”, edellytetään sekä EU:n perintöasetuksen 22 artiklan mukaista lainvalintaa että sen tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ratkaisua, jossa se toteaa, ettei se ole toimivaltainen. Espanjalainen Esteponan tutkintatuomioistuin nro 3 ei ole nimenomaisesti katsonut, ettei se olisi toimivaltainen. Sen sijaan espanjalainen tuomioistuin on 29.4.2019 antamassaan päätöksessä [– –] päättänyt ”luopua ratkaisemasta asiaa tässä oikeudenkäynnissä” ([– –] ”*abstenerme de conocer, – –, de las presentes actuaciones*” [– –]). Asiassa tulee siten esiin kysymys siitä, onko EU:n perintöasetuksen 7 artiklan mukaisen jäsenvaltion kansainvälisen toimivallan perustelemiseksi tarpeen, että tuomioistuin, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, toteaa nimenomaisesti (sananmukaisesti), ettei se ole toimivaltainen, vai riittääkö, että tuomioistuimen, jossa asia on myöhemmin pantu vireille, tekemä tulkinta ensiksi mainitun tuomioistuimen päätöksestä voi osoittaa, että tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, oli tarkoitus todeta, ettei se ole toimivaltainen.
- 18 2. Tämän jälkeen tulee esiin kysymys siitä, voiko ja missä määrin sen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka toimivalta perustuu EU:n perintöasetuksen 7 artiklan a alakohtaan, oman toimivaltansa perusteella tutkia uudelleen sen tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ratkaisun, jolla tämä tuomioistuin oli katsonut, ettei se ole toimivaltainen, vai onko sen tuomioistuimen, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ratkaisulla sitova vaikutus – ja jos on, missä määrin.
- 19 Tähän liittyy kysymykset siitä, onko perinnönjättäjä EU:n perintöasetuksen 6 ja 7 artiklassa edellytetyllä tavalla tehnyt EU:n perintöasetuksen 22 artiklan mukaisen lainvalinnan, oliko tuomioistuimelle, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, esitetty EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohdan mukainen pyyntö toimivallan puuttumisen toteamisesta ja onko tuomioistuimella, jossa asia oli aikaisemmin pantu vireille, ollut perusteet katsoa, että sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jonka laki oli valittu, on paremmat edellytykset ratkaista perintöasia (EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohda). **[alkup. s. 9]**
- 20 3. Tämän jälkeen tulee esiin kysymys siitä, voidaanko EU:n perintöasetuksen 6 artiklan a alakohdalla ja 7 artiklan a alakohdalla soveltaa niiden sanamuotoa pitemmälle menevällä tavalla myös silloin, kun perittävä ei ole nimenomaisesti tai

implisiittisesti tehnyt lainvalintaa (EU:n perintöasetuksen 22 artikla ja EU:n perintöasetuksen 83 artiklan 2 kohta) vaan sovellettava jäsenvaltion oikeus voi määräytyä EU:n perintöasetuksen 83 artiklan 4 kohdan perusteella.

[--]

TYÖASIAKIRJA